

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

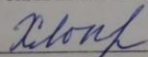
Министерство образования и науки Республики Бурятия

МКУ управление образования МО "Тункинский район"

МБОУ "Галбайская ООШ "

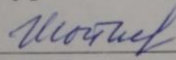
РАССМОТРЕНО

Руководитель МО
начальных классов

Лопсонова Х.Д.
Протокол №84 от «31» 08
2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УР

Шойжолова Н.А.
Протокол №84 от «31» 08
2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Манзаракшеева Д.М.
Приказ №84 от «31» 08
2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 3858853)

учебного предмета «Буряад хэлэн»

для обучающихся 1-4 классов

с.Галбай, 2023 г.

с.Галбай, 2023 г.

Оролто үгэ.

Эхин шатын классуудта үзэгдэхэ буряад хэлэнэй программа гол шухала хоёр бүлэгһөө бүридэнхэй:

1)Грамотада хургаха шата, хэлэлгэ хүгжөөлгэ.
2)Грамматика, бэшэгэй дүрим үзэхэ шата,хэлэлгэ хүгжөөлгэ.

T

ус программын гол шэглэлнүүд гээшэ хадаа иимэнүүд:

1. Бэшэхэ шадабаритай болгохо.
2. Харилсаха шадабаритай блгохо.

Буряад хэлэнэй номоор хуралсал эмхидхэлгэ иимэ гол заршамуудые баримтална:

а) «хэлэн» гЭҺэн метапредметнэ үзэгдэлэй гол ойлгосонуудтай үхибүүд нэн түрүүн түрэл

(буряад) хэлэн дээрээ танилсаха ёһотой;

б) буряад хэлэнэй удха Хуралсалай аргаар үхибүүдые хүгжөөхэ зэргэтэй;

в) буряад хэлэнэй туһаар арадайнгаа соёл, заншал, түүхэ мэдэхэ болохо аргатай;

г) буряад хэлэ үзэхэ процесс үхибүүнэй физиологическэ болон психологическа хүгжэлтэдэ

тааруу байха ёһотой;

д) багшын ород хэлээр ямаршыё альтернативна номуудые абаад ябахадань, тэдээндэнь

энэ буряад хэлэнэй ном таараха аргатай.

е)фонетическэ,орфографическа,графическа,грамматическа ойлгосонуудые уламжалан үзэлгэ.

ё)орфографическа дадал дүршэл хүгжөөлгэ;

ж)хэлэлгэ хүгжөөлгэ;

Хоёрдохи компонентнь методическа дурадхалнууд болоно.Тус пособиин байгуулга условноор

4 бүлэгтэ хубаарна.

1)буряад хэлэ үзэхэ гол технологи үгтэнхэй,комплексн компонентнүүдэй үүргэ элирүүлээтэй.

2) буряад хэлэнэй удха яагаад үзэхэб гЭҺэн асуудалда харюу үгтэнэ.

3) шалгалтын хүдэлмэри

4) жэшээтэ хэшээлнүүд

Хэшээл бүхэн проблемнэ асуудалһаа эхилнэ. Хэшээл бүхэндэ хэрэглэгдэхээр зохёогдон

даабаринууд үхибүүдэй хүгжэлтын хэмжээнүүдтэ тааруулан зохёогдонхой.

Һүүлээрнь тэрэ модель (схемэ,таблица, тодорхойлол) соо харуулһан мэдэсээ үхибүүн бүхэн

аман хэлэлгэ соогоо шангаар үгүүлжэ хэлэхэ болоно.

ТийҺэнэйн удаа «шэнэ» мэдэсэ (шадабари) хэрэглэгдэжэ эхилхэ ёһотой болоно.Тиин хэрэглэлгын шата эхилнэ.ҮгтЭҺэн даабаринуудые олон ондоо ушарнуудта дүүргүүлжэ, шэнэ ойлгосо хэрэглүүлжэ хургаха шухала.Даабаринуудые шэлэхэдээ, үхибүүдэйнгээ хүгжэлтын хэмжээ

хараалха ёһотой болоно.

Дээрэ хэлэгдЭҺэндэ дүн гаргахата, ном соо үгтЭҺэн параграф бүхэн өөрын байгуулгатай:

1)Проблемнэ асуудалһаа уламжалан, ямар мэдэсэ шадабаритай болохо гээшэбибди гэжэ үхибүүдэй өөһэдын ойлгохо аргатай болгохоор зохёогдон даабаринууд.

2)Үхибүүдэй өөһэдынгөө табиһан проблемнэ асуудалаа шийдхэжэ бэлүүлхээрнь табигдаһан даабаринууд.

3)Илгaha, шэлэхэ, шалгажа хургаха, өөһэдынгөө хЭҺэн хүдэлмэри сэгнэхэ гЭҺэн шэглэлтэй даабаринууд.

4)Бэрхэшээлтэй даабаринууд.

5)Шалгалтын даабаринууд.

2-4-дахи классуудай программын удха үхибүүдые зүбөөр бэшүүлжэ,зүбөөр хэлүүлжэ
хургаха шухала эрилтэнүүдые табина.

Тематическа тусэблэлгэ

№	Бүлэг	Саг
1.	Мэдүүлэл	11
2.	Үгэ. Абьян ба үзэгүүд.	30
3.	Абгаһан үгэнүүд	7
4.	Юумэнэй нэрэ	13
5.	Үйлэ үгэ	7
6.	Тэмдэгэй нэрэ	9
7.	Үгын үндэһэн. Түрэл үгэнүүд.	7
8.	Хэлэлгэ	10
9.	Хэлэлгын нюусанууд	5
10.	Жэл соо үзэһэнөө дабталга	3
		102

Шалгалтын ажалнууд

1четверть	Шалгалтын хүдэлмэри-2, диктант-1,тестовэ даабари-1	27
2четверть	Тестовэ даабари-1, шалгалтын хүдэлмэри-2, диктант-1	21
3четверть	Диктант-1, шалгалтын хүдэлмэри-2, тестовэ даабари-1	30
4четверть	Шалгалтын хүдэлмэри-2,диктант-3, хургалгын изложени-1, тестовэдаабари-1	24
		102

Календарно-тематическа тусэб

№	Темэ	Сар
Мэдүүлэл 11ч		
1	Мэдүүлэл тухай ойлгосо	1
2	Мэдүүлэлэй эхинэй ехэ үзэг	1
3	Мэдүүлэлэй шухала гэшүүд.	1
4	Мэдүүлэлэй шухала гэшүүд ямар нэрэтэйб?	1
5	Мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоон	1
6	Мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоон	1
7	Мэдүүлэлэй янзанууд	1
8	Юрэ хөөрөхэн мэдүүлэл	1
9	Асууһан мэдүүлэл	1
10	Шангадхаһан мэдүүлэл	1
11	Шалгалта. Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
Үгэ. Абян ба үзэгүүд 30ч		
12	Үгэ юунһээ бүридэдэг бэ?	1
13	Аялган абян хашалган абянһаа юугээрээ илгаатайб?	1
14	Үгын үе. Үгэ соо хэды үе байжа болохоб?	1
15	Үе таһалжа, шэнэ мүртэ нүүлгэжэ бэшэлгэ	1
16	Буряад алфавит. Диктант	1
17	Абян ба үзэгүүд	1
18	Түргэн ба удаан аялганууд	1
19	Йотированна <i>я, е, ё, ю аялганууд.</i>	1
20	Йотированна аялганууд	1
21	Шалгалта. Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
22	Аялган үзэгүүдэйзүб бэшэлгэ. Аялганай тааралдал	1
23	Аялганай тааралдал	1
24	Аялганай хубарил	1
25	Аялганай хубарил	1
26	Даабари – тест. Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
27	Түргэн у – ү	1
28	Удаан уу - үү	1
29	Дифтонг <i>уй-үй</i>	1
30	Удаан <i>ы-иш</i>	1
31	Удаан <i>өө-ээ</i>	1
32	Шалгалта. Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
33	Хонгёо ба бүдэхи хашалганууд	1
34	Хатуу ба зөөлэн хашалганууд	1
35	Зөөлэн тэмдэгэй үүргэ	1
36	Хашалгануудые зөөлэрүүлхэ аргууд	1
37	Шалгалтын хүдэлмэри. Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
Үгэ соо б, д, г хашалганууд 4ч		

38	Үгэ соо Б хашалган абяа бэшэлгэ	1
39	Үгэ соо Г хашалган абяа бэшэлгэ	1
40	Үгэ соо Д хашалган абяа бэшэлгэ	1
41	Тест – даабари. Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
Абтаһан үгэнүүд 7ч		
42	Абтаһан үгэнүүд тухай ойлгосо	1
43	Абтаһан үгэнүүдые бэшэхэ дүрим	1
44	Абтаһан үгэнүүдэй һүүлэй аялгануудые зүб бэшэлгэ	1
45	Абтаһан үгэнүүдэй һүүлэй аялгануудые зүб бэшэлгэ	1
46	Илгаһан хатуу тэмдэгтэй абтаһан үгэнүүд.	1
47	Абтаһан үгэнүүд илгаһан хату тэмдэгтэй	1
48	Диктант. Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
Юумэнэй нэрэ 13ч		
49	Юумэнэй нэрэ тухай ойлгосо	1
50	Юумэнэй нэрэ – хэлэлгын хуби	1
51	Юумэнэй нэрын тоогоор хубилалга.	1
52	Юумэнэй нэрын тоогоор хубилалга	1
53	Хүнэй нэрэ,обог,фамили.	1
54	Тусхайта юумэнэй нэрэнүүд	1
55	Амитанда үгтэһэн нэрэнүүд.	1
56	Географическа нэрэнүүд	1
57	Шалгалтын хүдэлмэри.Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
58	Юумэнэй нэрын үгын түхэл	1
59	Юумэнэй нэрын хубилха ёһо	1
60	Дабталга ба хадуулга	1
61	Тест – даабари. Алдуунуудаа усадхах ажал	1
Үйлэ үгэ 7ч		
62	Үйлэ үгэ тухай ойлгосо	1
63	Үйлэ үгэ – хэлэлгын хуби	1
64	Үйлэ үгэ – хэлэлгын хуби	1
65	Үйлэ үгэ - хэлэгшэ	1
66	Үйлэ үгэ – мэдүүлэлэй шухала гэшүүн	1
67	Дабталга	1
68	Шалгалта.Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
Тэмдэгэй нэрэ 9ч		
69	Тэмдэгэй нэрэ тухай ойлгосо	1
70	Тэмдэгэй нэрэ – хэлэлгын хуби	1
71	Тэмдэгэй нэрэ – хэлэлгын хуби	1

72	Тэмдэгэй нэрэ-юрын гэшүүн-элирхэйлэгшэ	1
73	Тэмдэгэй нэрын юумэнэй нэрэтэй холбоо	1
74	Тэмдэгэй нэрын юумэнэй нэрэтэй холбоо	1
75	Адли болон харша удхатай үгэнүүд	1
76	Адли болон харша удхатай үгэнүүд	1
77	Диктант.Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
Үгын үндэһэн. Түрэл үгэнүүд 7ч		
78	Түрэл үгэнүүд тухай ойлгосо.	1
79	Түрэл үгэнүүд	1
80	Нэгэ үндэһэтэ үгэнүүд.Үгын үндэһэ илгалга.	1
81	Үгын үндэһэ илгалга	1
82	Адли хубитай үгэнүүд түрэл үгэнүүд гээшэ гү?	1
83	Дабталга. Шалгалтын хүдэлмэри.	1
84	Диктант.Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
Хэлэлгэ 10ч		
85	Хэлэлгэ гэжэ юун бэ?	1
86	Монолог,диалог.	1
87	Текст тухай ойлгосо.Гол удха.	1
88	Абзац.	1
89	Текстын хубинууд	1
90	Текстын хубинууд	1
91	Текстын янзанууд:зураглал,домоглол.	1
92	Текстын янзанууд	1
93	Һургалгын изложени.	1
94	Тест-даабари.Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
	Хэлэлгын нюусанууд	5ч
95	Фразеологизмууд	1
96	Фразеологизмууд	1
97	Онъһон үгэнүүд болон таабаринууд.	1
98	Шалгалта.	1
99	Диктант.Алдуунуудаа усадхаха ажал	1
Жэл соо үзэһэнөө дабталга 3ч		
100-102	Жэл соо үзэһэнөө дабталга.Тест.Жэлэй эсэсэй шалгалтын хүдэлмэри.	3

Хэрэглэгдэһэн литература.

Бурад хэлэн. Р.С.Дылыкова.Т.Б.Базаргуруева.Д.Б.Дугарова. 2016.

Методическа дурадхалнууд..2016.Р.С.Дылыкова.Т.Б.Базаргуруева.Д.Б.Дугарова.

Бурад хэлэнэй грамматикаар таблицанууд.А.Б.Санжаева.

Бурад һургуулиин программанууд 1-4 классууд Р.С.Дылыкова. 2013.